

Божјићи обичаји

И ЧЕСНИЦА... И КОБАСИЦА!

У свим хришћанским земљама божјићи обичаји укључују и одређена кулинарска знања због свечане трпезе која је део обреда овог великог хришћанског празника

Многи су чули за чесницу, а можда су чак нашли и скривену парицу која се у њој испекла. Да ли им је донела срећу? Или је била подстицај да током читаве године буду вредни?

Шта је, дакле, чесница?

То је колач, заправо хлеб који се меси на Божић, рано ујутру. Чесницу треба месити такозваном неначетом водом. То значи да је домаћица донела свежу воду са извора или из бунара. У нашем случају, то ће ипак бити обична вода. Осим уобичајених састојака за мешање хлеба, потребно је набавити сребрни или златни новчић, а, уколико их немамо, може и нека друга парица – вредност заправо и није од пресудне важности.

За мешање чеснице потребно је: пола килограма брашна, пола паклице квасца растопљеног у млакој води с пола кашичице шећера, неколико кашика уља и мало соли. Обавезан састојак је богојављенска света водица. Она се сипа на тесто унакрст. Све се добро замеси с још мало млаке воде. Затим се новчић утисне у средину теста, још се мало меси и напослетку остави да нарасте. Кад тесто нарасте, одозго, на средини, притисну се слово и печат и онда се чесница стави у топлу пећницу.

Чесница се ломи за време божјићног ручка. Осим што га краси богата трпеза, за овај свечани обред везује се још једно важно правило. У кући, па тако и за трпезом, треба да владају слога и радост: нико никог не сме да љути, а камоли да увреди или удари! Тог дана у породичним односима владају општа љубав и склад.

Домаћин пали божјићну свећу, а породица и гости певају „Рождество твоје Христово“. Тада домаћин подиже увис чесницу, у славу Исуса Христа, али и у здравље свих укућана, положајника и намерника. Сви заједно окрену чесницу три пута. Онда је домаћин поломи напола и свакоме за трпезом да један комад. Тако почиње божјићни ручак. Особа у чијем се парчету чеснице нађе новчић, сматра се срећником. Та особа је под благословом божјим – њој се поверавају сви важни послови у току читаве године.

Постоји неколико ствари које су обавезан део божјићне трпезе. То су божјића свећа, колач, чесница, воће, печеница, али и кобасица. Уосталом, у старој песми „Божјић, Божић, Божић Бата“ између осталог се каже:

У Божића три ножића:

Један сече чесницу,

Други сече печеницу,

Трећи сече кобасицу!

Иако окружени разним ђаконијама, требало би да будемо умерени у храни, јер преједање такође није у духу великог хришћанског празника. Наиме, склоност према кулинарским специјалитетима разбуктава се управо током зимских празника. Уосталом, још једна стара српска песма која се често пева у време Божића, упозорава нас на изазове који долазе с трпезе:

Ал' нека се свако чува,

Човек нема два трбуха,

Нит' је слава, нит' је хвала

кад ко једе као ала!

Мирјана Огњановић